

Liite 2: Löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestäminen

Eläinlääkintähuoltoon kuuluu osana myös nykyinen eläinhoitolan toiminta. Eläinten hyvinvointilain 26 §:n mukaan kunnalla tulee olla kunnan alueella irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (*löytöeläimet*) tilapäisen hoidon järjestämistä varten talteenottoaika.

Tällä hetkellä tämä palvelu järjestetään Turun kaupungin eläinhoitolan tiloissa kunnan omana toimintana. Turun kaupungilla on löytöeläinten hoidon järjestämisestä sopimukset 17 naapurikunnan kanssa (Aura, Kaarina, Kustavi, Lieto, Masku, Marttila, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Pöytyä, Raisio, Rusko, Sauvo, Taivassalo, Vehmaa) ja Turku laskuttaa kuntia sopimusten mukaisesti puolivuosittain. Nykyisten sopimusten mukaan eläinhoitolan ja sen toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvat nettokustannukset jaetaan sopimuskuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Sopimukset ovat voimassa toistaiseksi siten, että sopimus voidaan irtisanoa päättymään kalenterivuoden viimeisenä päivänä. Irtisanominen pitää toimittaa muille sopijapuolille viimeistään 6 kuukautta ennen sopimuksen päättymistä.

Eläinhoitola toimii myös eläinten hyvinvointilain 99 §:n mukaisten haltuunotettujen eläinten tilapäisenä hoitopaikkana. Haltuunotettuja eläimiä hoitolalle tuodaan pääasiassa Turun valvontaeläinlääkäriin toimialueelta (Turku, Raisio, Naantali, Rusko). Tämän lisäksi poliisi tuo eläinhoitolalle satunnaisesti myös muilta alueilta haltuunottamia eläimiä tilapäiseen hoitoon.

Eläinhoitola on avoinna vuoden jokaisena päivänä klo 9-17. Eläinhoitolassa työskentelee kolme eläintenhoitajaa kahdessa vuorossa. Työturvallisuussyistä vuorossa on pääsääntöisesti aina kaksi eläintenhoitajaa (viikonloppuisin yksi eläintenhoitaja ja asiakkaat pääsevät hoitolalle vain erikseen sovittaessa). Vuonna 2023 eläinten hoitopäiviä kertyi eläinhoitolalla yhteensä 3 514 päivää. Tavoitteena on, että löytöeläimet palautuvat takaisin omistajilleen mahdollisimman pian, joten eläinhoitolan toiminnassa on tavoitteena vähentää hoitopäivien lukumäärää.

Eläinlääkäripalvelujen järjestämistä koskevan selvityksen yhteydessä on tunnistettu tarve selvittää, onko löytöeläinten ja haltuunotettujen eläinten tilapäinen hoito järkevintä toteuttaa kaupungin omana toimintana nykyisellä tavalla, koska hoitolassa on ajoittain hyvin vähän eläimiä hoidettavana, jolloin toiminta on toisinaan tehotonta. Eläinten lukumäärään hoitolalla vaikuttaa se, että löytöeläimet palautuvat erittäin hyvin omistajilleen, jolloin hoitopäivien lukumäärä pienenee. Erityisesti sosiaalisen median käyttöönotto löytöeläinten omistajien etsinnässä muutama vuosi sitten on tuottanut hyvää tulosta ja eläimet palautuvat omistajilleen entistä nopeammin.

Löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisen vaihtoehdot

Löytöeläinten ja haltuunotettujen eläinten tilapäinen hoito voidaan järjestää seuraavilla tavoilla:

1. Palvelu voidaan ostaa ulkoiselta toimijalta, mikä edellyttää joko Turun kaupungin omaa tai seutuhankintaa ja kilpailutusta. Ostopalveluun on mahdollista kytkeä myös liikkeenluovutus.
2. Sidosyksikkönä toimivan, joko Turun oman tai seudullisen yhtiön perustaminen.
3. Omana toimintana Turun kaupungin eläinhoitolalla kuten tähänkin saakka. Tässä mallissa palvelua myydään 17 muulle kunnalle.

Palvelun ostaminen ulkoiselta toimijalta

Palvelujen ostaminen ulkoiselta toimijalta edellyttää palvelun kilpailuttamista. Kilpailuttaminen voidaan tehdä siten, että siihen yhdistetään liikkeenluovutus,

jolloin sekä toiminta että koko eläinhoitolan henkilökunta siirretään liikkeenluovutuksena kilpailun voittaneelle, vastaanottavalle taholle. Toinen vaihtoehto on järjestää hankinta siten, että kilpailutetaan pelkkä palvelu eikä menettelyyn yhdistetä liikkeenluovutusta, jolloin eläinhoitolan henkilökunta pysyy Turun kaupungin palveluksessa. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa Turun kaupunki pyrkii löytämään eläinhoitolan työntekijöille korvaavaa työtä kaupungin organisaatiossa mutta mikäli tällaista ei ole osoitettavissa, käynnistyvät yhteistoimintamenettelyn mukaiset toimenpiteet.

Eläinhoitolan kanssa samalla kiinteistöllä sijaitsee myös Turun eläinsuojeluyhdistys ry:n (Tesy) hallinnassa oleva ns. luonnonvaraisten eläinten talo, jossa yhdistyksellä on omaa toimintaa. Turun kaupunki on vuonna 2011 rakentanut sekä eläinhoitolan että luonnonvaraisten eläinten talon ja Tesy on rahoittanut rakentamista 500 000 eurolla. Kyseinen lahjoitus on kohdistunut luonnonvaraisten eläinten talon rakentamiseen. Tuossa yhteydessä tehdyn sopimuksen vuoksi kaupungin lähtökohta on myös eläinhoitolan uudelleenjärjestelyn arvioinnin yhteydessä, että eläinsuojelutoiminta kiinteistöllä jatkuu joka tapauksessa. Tilat on rakennettu löytöeläinten ja haltuun otettujen eläinten hoitamiseen soveltuviksi, eikä niille ole osoitettavissa helposti muuta käyttöä. Kyseessä on lakisääteinen palvelu, joka kunnan on tuotettava kustannuksista riippumatta. Tilojen jääminen kaupungin hallintaan mahdollistaa myös oman toiminnan käynnistämisen helposti uudelleen, mikäli kilpailutuksen jälkeen kustannukset alkaisivat nousta liiallisesti. Tästä syystä mahdollinen kilpailutus on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa siten, että toiminta järjestetään eläinhoitolan nykyisissä tiloissa. Asiassa on huomioitava myös, että Turun kaupunki on päivittänyt vuonna 2023 Tesyn kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen, jolla on sovittu tehtävänjaosta eläinhoitolassa sekä tilojen ja irtaimiston käytöstä. Sopimuksessa on kuuden kuukauden irtisanomisaika.

Turun kaupungilla on yllä mainitusti sopimukset 17 kunnan kanssa löytöeläinten tilapäisestä hoidosta. Tästä syystä kilpailutus on mahdollista tehdä seutuhankintana. Sopimuskuntia on alustavasti informoitu siitä, että Turku on mahdollisesti käynnistämässä joko löytöeläinten hoidon kilpailuttamisen tai palvelun yhtiöittämisen. Sopimuskuntien kanssa ei kuitenkaan ole käyty varsinaisia keskusteluja mahdollisesta halukkuudesta ottaa osaa seutuhankintaan, koska asia käynnistyy virallisesti vasta kaupunginhallituksen tekemällä päätöksellä.

Yhtiön perustaminen

Yhtiömallissa nykyinen löytöeläinpalvelutoiminta olisi mahdollista luovuttaa liikkeenluovutuksella perustettavalle, sidosyksikkönä toimivalle yhtiölle. Henkilökunnan siirtäminen liikkeenluovutuksella Turun kaupungilta ulkoiselle toimijalle edellyttäisi yhteistoimintamenettelyn mukaisia toimenpiteitä.

Seudullisen yhtiön perustaminen mahdollistaisi sen, että kunnat voisivat ostaa palvelua suoraan tältä yhtiöltä ja yhtiö voisi myydä palvelua tietyin edellytyksin myös yksityisille eläinten omistajille. Myös tässä vaihtoehdossa olisi mahdollista päätyä joko Turun omaan tai ylikunnalliseen toimintaan ja perustaa joko vain Turun tai kuntien yhteinen yhtiö. Seudullisessa yhtiössä kaikkien omistajakuntien tulisi olla mahdollista käyttää tosiasiallisesti määräysvaltaansa yhtiössä.

Löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisen kustannukset kaikkien 18 kunnan alueella ovat tällä hetkellä noin 260 000 euroa vuodessa. Turun osuus tästä on 156 000 euroa (noin 60 %) vuodessa. Tämän lisäksi Turku maksaa voimassa olevien sopimusten mukaan 50 % (20 000 euroa) yhden eläinhoitajan palkkakustannuksista. Turun kaupungilla ei ole voimassa periaatelinjausta uusien yhtiöiden perustamisen reunaehdoista. Löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämistä koskeva palvelu on kuitenkin tosiasiasa niin pienimuotoista, että tällaista toimintaa varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa yhtiötä, koska yhtiön hallinnointikulut muodostuisivat todennäköisesti kohtuuttoman suu-riksi toiminnan kokonaisuuteen nähden.

Eläinhoitolassa olisi tällä hetkellä toiminnan resurssien puolesta mahdollisuus tarjota eläinten hoitopalvelua myös yksityisille eläinten omistajille. Peruskunta ei kuitenkaan voi ilman toiminnan yhtiöittämistä myydä palveluja yksityisille muutoin kuin vähäisessä määrin. Toisaalta sidosyksikkönä toimiva yhtiö voi myydä palveluja ulkopuolisille asiakkaille ainoastaan 500 000 euron arvosta ja 5 % liikevaihdostaan. Näiden molempien ehtojen pitää täytyä. Löytöeläinpalvelu on niin pienimuotoista, että 5 %:n enimmäisvaatimus tekisi ulosmyynnin kannattamattomaksi ja epätarkoituksenmukaiseksi. Jos taas yhtiötä ei perustettaisi sidosyksikkönä, Turku joutuisi kilpailuttamaan palvelun, koska hankintalain mukainen kynnysarvo (60 000 euroa neljässä vuodessa) ylittyisi.

Seudulliseen sidosyksikkönä toimivaan yhtiöön liittyy myös muita epävarmuustekijöitä. Sidosyksiköitä koskevaa lainsäädäntöä ollaan muuttamassa ja tämän hetkisen tiedon mukaan lakiin kaavaillaan muutosta, jonka mukaan minimiomistusosuus seudullisessa sidosyksikössä olisi 10 %. Muutos tarkoittaisi, että seudullinen sidosyksikkönä toimiva yhtiö nykyisten sopimuskuntien kesken olisi mahdoton vaihtoehto, koska kuntia on yhteensä 18.

Myöskään seudullisen yhtiön perustamisesta ei ole vielä käyty keskusteluja nykyisten sopimuskuntien kanssa. Yhtiön toiminta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista sijoittaa eläinhoitolan nykyisiin tiloihin esityksessä aikaisemmin mainituista syistä. Tässä vaihtoehdossa olisi mahdollista luovuttaa koko toiminta, henkilökunta mukaan lukien, perustettavalle yhtiölle liikkeenluovutuksena.

Löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestäminen omana työnä

Palvelua on mahdollista jatkaa myös omana toimintana kuten tähänkin saakka. Tällöin eläinhoitolan henkilökunnalle olisi järkevä pystyä osoittamaan lisää tehtäviä toiminnan tehostamiseksi ja työn mielekkyyden varmistamiseksi. Yksi vaihtoehto olisi tarjota lain sallimissa rajoissa esimerkiksi eläinten sirutuspalvelua eläinten omistajille nykyistä laajemmin. Tällä hetkellä ainoastaan löytöeläimet sirutetaan tarvittaessa. Edellä esitetyn mukaisesti kunta voi myydä vähäisessä määrin tuottamaansa palvelua myös yksityisille tahoille. Asian toteutusmahdollisuuksia on tässä vaiheessa selvitetty vasta alustavasti.